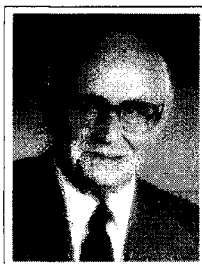

U spomen ERNESTU BAUERU

Prilog za životopis Ernesta Bauera

Kada je u hrvatskom dnevnom tisku te na radiju i televiziji objelodanjena vijest o Bauerovoj smrti – umro je u Zagrebu 29. prosinca 1995. – gotovo da je prošla nezapaženo. Odlazak tog Zagrepčanina, sam je volio isticati da je rođen u Ilici 15, popraćen je tek jednim nekrologom iz pera glavnog urednika tjednika *Hrvatsko slovo* Dubravka Horvatića, u kojem je sažeta ocjena Bauerova višeslojnog i višestrukog života i djelovanja stegnuta u sljedeći izričaj: »Svestrana osobnost, književnik, znanstvenik i političar dr. Ernest Bauer svojim je djelom obogatio hrvatsku kulturu i pripomogao uskrснуću samostalne Hrvatske.¹« Samo djelomično točno. Djelatno je pripomogao kako nastanku NDH 1941., više doprinosom u pripremi pretpostavki za njezinu uspostavu jer je od 6. travnja pa do 10. travnja 1941. bio u zatvoru. Pri stvaranju i uspostavi Republike Hrvatske njegov nemali obol istražiti će i objektivno vrednovati tek neki budući hrvatski povjesničari.

Ernest (Ernst) Bauer uvršten je u *Hrvatski biografski leksikon*, 1, A-Biz, Zagreb 1983., 542., s kvalifikativom publicist, dok ga Ivan Cerovac u *Hrvatskom političkom leksikonu*, London 1988., 34., uvrštava kao povjesničara, publicista i političara. *Leksikon pisaca Društva hrvatskih književnika*, Zagreb 1991., 32., uvrštava njegov životopis kao člana DHK s oznakom historik, publicist, književnik. U *Tko je tko u Hrvatskoj*, Zagreb 1993., 40., Bauer je sebe² označio kao povjesničara i publicista, a *Hrvatski leksikon*, 1, A-K, Zagreb 1996., 75., označuje ga kao povjesničara i publicista, dok je u *Hrvatski opći leksikon*, Zagreb 1996., 78., uvršten kao hrvatski pisac i politički povjesničar. Dakle, s pravom se zapitajmo tko i što je bio Ern(e)st Bauer. Bio je profesor književnosti, novinar, publicist, povjesničar, književnik, diplomat, političar i *the last but not the least* obavještajac, čini se, procjenitelj i sažimatelj obavještajnih podataka najvišeg

¹ In memoriam Ernest Bauer, *Hrvatsko slovo* 37 od 5. I. 1996., 5.

² Načelo uvrštenih životopisa u *Tko je tko u Hrvatskoj* bilo je unošenje isključivo podataka koji su ulaznici dali sami o sebi, dok ispravaka, redigiranja i većih intervencija u tekst životopisa u pravilu nije bilo.

operativnog stupnja te još k tome dvostruki doktor novinstva i državnih znanosti. U ovom prilogu sva ta bogata djelatnost u raznim područjima života neće moći biti prikazana koliko bi zasluživala.

Ernest Bauer rođen je 4. travnja 1910. u Zagrebu u obitelji njemačkog podrijetla. Otac mu je bio ugledni zagrebački arhitekt Bruno Bauer (Zagreb 1884. – München 1956.) – najpoznatija njegova izvedba je zgrada *Novinarskog doma* (1929.) u Zagrebu, koja kao da je presudno svojom namjenom utjecala na kasnije Ernestovo opredjeljenje. Majka Gertruda, rođena Lažansky, navodno je bila djelomično židovskog podrijetla.³

Realnu gimnaziju polazio je u Zagrebu, gdje polaže 1928. ispit zrelosti. U istom gradu na Filozofskom fakultetu 1932. završava studij južnoslavenskih književnosti. Po završetku studija služi jednogodišnji vojni rok u Sarajevu i Bileći, gdje postaje pričuvni časnik. Godine 1933. zapošljava se kao profesor na Privatnoj gimnaziji Dr. Ada Broch i sestra s pravom javnosti, gdje radi do ljeta 1934. Ujesen te godine dolazi za suplenta na, također privatnu, franjevačku gimnaziju u Varaždin. Dobivši stipendiju francuskog Ministarstva vanjskih poslova za poslijediplomski studij, provodi zimski semestar 1935. u Francuskoj, u Parizu i »Strasbourg-Strassburg«, kako ga navodi Bauer u svojoj knjizi *Život je kratak san – uspomene 1910–1985*, Barcelona – München, 1986.⁴ Taj dvojezični i dvokulturni grad bio je pogodan da razvije u Baueru uočavanje bitnih razlika između francuske i njemačke kulture. Tim više što je i sam Bauer podrijetlom pripadao jednoj kulturi, a publicističkim djelom pripada hrvatskoj kulturi, djelomično služeći kao spona tih dviju kultura u cilju što boljeg međusobnog razumijevanja i poznavanja. U tom dvojnogradu Bauer se odlučuje prikloniti njemačkom utjecaju i to je uz njegovo hrvatsko patriotsko i državotvorno djelovanje još jedna sastavnica života i djelatna prinosa. Vrativši se u Zagreb, imenovan je suplentom na IV. zagrebačkoj državnoj gimnaziji, ali već iduće tri godine profesor je na uglednoj, ali ipak provincijskoj s Bauerovog stajališta, Vinkovačkoj gimnaziji.

Dobivši Humboldtovu stipendiju 1937. Bauer izabire studij novinstva u Leipzigu. Godine 1939. na Sveučilištu u Leipzigu postiže doktorat tezom Wer-

³ Za taj podatak zahvaljujem pok. dr. Miroslavi Despot. Zanimljivo je da o tome nema podatka u djelu B. Krizmana, *NDH između Hitlera i Mussolinija*, Zagreb 1983., gdje spominje E. Bauera u kontekstu posjeta izaslanstva NDH s A. Pavelićem na čelu A. Hitleru u lipnju 1941., u kojem je članom bio i Bauer. U takvim slučajevima Krizman se poziva na kraće životopise svih osoba koje su dolazile u mogućnost neposrednog kontakta s vođom Njemačke. Prema usmenoj izjavi M. Despot autoru ovih redaka, Ernesta su njegovi ukućani zvali Puba. Izvor tog znanja M. Despot je u činjenici da je Bruno Bauer gradio ljetnikovce i u Novom Vinodolskom, a tamo je godinama odlazila i M. Despot.

⁴ Od pisca, povjesničara i političara obrazovanoga kao što je to bio E. Bauer očekivalo bi se više točnih imena mjesta i ljudi koji su točno vremenski određeni, ali u Baueru je ipak prevagnuo obavještajac sa svojom profesijom, što znatno smanjuje dokumentarnu vrijednost te knjige. Dosljedno tome pogledu da se obavještajci doduše umirovljuju, ali profesionalne tajne i savjetnička uloga su doživotne, pokazao je i u dvama intervjuima: *Zora* 5 od 14. VI. 1995., 4.–5. i 7., i *Nedeljna Dalmacija* od 16. VI. 1995., 37.–39. Koristim priliku da se zahvalim g. dr. Zlatku Matijeviću na upozorenju na ove intervjuje.

bungsmittel und Nachrichtenwege in den kroatischen Gebieten bis 1848. (Sredstva za pridobivanje i putevi vijesti u hrvatskim krajevima do 1848). Riječ je o, koliko je znano, prvom hrvatskom komunikološkom radu, o jednom razdoblju razvoja novinstva u hrvatskim zemljama. Poslije obrane disertacije vraća se u Zagreb i u rujnu 1940. postaje ravnateljem zagrebačkog ureda njemačke novinske agencije *Europa-Service* s razgranatom mrežom glasila za područja kao što su: Zabavna služba, Služba iz života i svijeta, Društvena služba, Privredna i socijalna služba, Sportska služba, Kulturna služba, Aktualna služba i Tehnička služba. Tu dužnost obnaša do 6. IV. 1941. tj. do trenutka kada se požar II. svjetskog rata prelio i u Hrvatsku. Uz spomenuto ravnateljstvo, Bauer je bio i istaknuti djelatni član *Društva prijatelja Njemačke*. Od 6. do 10. travnja je u zatvoru. Nakon puštanja iz zatvora postaje nadstojnikom ureda za novinstvo i informacije Ministarstva vanjskih poslova NDH odnosno vlade NDH. Prvog srpnja 1941. pridijeljen je Poslanstvu NDH u Bukureštu kao njegov savjetnik i novinski izvjestitelj (ataše). Na toj dužnosti ostaje gotovo godinu dana, a u rano ljeto 1942. vraća se u NDH te u Zagrebu u sklopu Ministarstva vanjskih poslova do kraja 1942. surađuje na izradbi *Sive knjige*,⁵ na kojoj radi zajedno s novinarom Vlahom Raićem, pod vodstvom Matije Kovačića.

U svibnju 1943. Bauer je imenovan privatnim docentom Mudroslovnog fakulteta (Filozofskog) na katedri Hrvatska novija književnost za predmet Hrvatski tiskopis i novinarstvo. Bio je to začetak studija novinarstva na Sveučilištu u Zagrebu. U prosincu 1943. Bauer je kao savjetnik u MVP NDH pridijeljen I. kozačkoj diviziji u Sisku, ali je ubrzo prebačen kao »pouzdanik Hrvatske Državne vlade kod zapovjednika njemačke 181. divizije u Kotoru, odnosno kod njezinog samostalnog odjela, 359. grenadirske pukovnije sa sjedištem u Trebinju«. Međutim, sjedište 359. pukovnije u trenutku Bauerova dolaska bilo je u Dubrovniku. Poslije prometne nesreće na Majevici 31. ožujka 1944. i oporavka od zadobivenih ozljeda Bauer je povučen u Zagreb u Ministarstvo vanjskih

⁵ Riječ je o djelu s odužim naslovom: *Odmetnička zvjerstva i pustošenja u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj u prvim mjesecima života hrvatske narodne države*, Zagreb u lipnju 1942. (sastavio savjetnik MVP NDH Matija Kovačić). Iako je na *Sivoj knjizi* (prema boji njezinih korica) označen lipanj 1942., ona je objelodanjena krajem 1942. godine. Najprije je izašlo skraćeno izdanje *Sive knjige* na njemačkom jeziku. Hrvatsko izdanje *Sive knjige* predstavljeno je u Zagrebu 23. siječnja 1943. u velikoj dvorani Hrvatske radničke komore (danas Radnički dom na Trgu kralja Petra Krešimira IV.). Točan redoslijed izdanja *Sive knjige* na hrvatskom, njemačkom, talijanskom i francuskom jeziku nije mogao biti utvrđen iako sva izdanja (prijevodi) nose oznaku lipanj 1942. Npr. francuski prijevod najavljen je prigodom predstavljanja osnovnog hrvatskog izdanja *Sive knjige*. *Sivu knjigu* upotrijebio je, ne označujući izvor Mate Kovačević u članku *Zločini Jugoslavenske narodne armije*, *Glasnik hrvatski politički tjednik* br. 42 od 15. II. 1991, str. 12.–16., prenoseći slike i tekst. U kasno proljeće 1991. autor ovih redaka napisao je za dnevnik *Zapad* članak *Nezavršena priča ili Siva knjiga*, ali glavni urednik tog lista Pero Zlatar nije ga se usudio objelodaniti. Tjednik *Globus* br. 34 od 2. VIII. 1991., 11., objavio ga je pod naslovom *Knin kao stratište Hrvata*, ali je tom prigodom iz članka izbačeno gotovo 60% teksta s naknadnim objašnjenjem da je to urađeno »na regalu zbog reklame«. U drugoj polovici 1991. *Siva knjiga* je reprintedirana u izdanju Hrvatske demokratske stranke s predgovorom saborskog zastupnika gospodina Ivana Gabelice te je bila pristupačna u svim knjižarama pa čak i novinskim kioscima.

poslova i postavljen za nadstojnika Udsjeka za germanske zemlje. Pri pokušaju da nastupi na položaj konzula NDH u Pragu došlo je do sloma NDH i Njemačke, a Bauer se zatekao u Austriji. Od tada živi i djeluje u izbjeglištvu u Austriji do 1954. U Grazu je, završivši Fakultet za državne znanosti, drugi put 1949. doktorirao s tezom *Die internationale Flüchtlingfrage zwischen den beiden Weltkriegen 1917–1939* (Međunarodno izbjegličko pitanje između dva svjetska rata 1917–1939. Od 1955. do povratka u zemlju 1990. živi u Njemačkoj, gdje radi u BND do umirovljenja 1975.)

Prema vlastitoj izjavi, u tu službu stupio je u činu bojnika, a napredovao je sve do pukovnika, odnosno na ljestvici od 12 do 1 bio je u rangu 1.⁶ Usporedo sa svojim građanskim zanimanjem, bio je pristaša *Hrvatskog narodnog odbora* Branka Jelića, čak njegov potpredsjednik i višegodišnji član Izvršnog vijeća zadužen za promidžbu. Uredio je više brojeva Jelićevog lista *Hrvatska država*. Kasnije je u izbjeglištvu predsjednik *Zajednice (Društva) za istraživanje hrvatskog pitanja* te nakladnik i urednik časopisa *Kroatische Bericht*. Od 1976. stalno je biran u *Hrvatsko narodno vijeće*, a više puta biran je za pročelnika njegovog Odjela za vanjske veze. Godina 1988.–1990. predsjednik je Hrvatskog narodnog odbora. Uoči povratka u Zagreb vlada Republike Hrvatske imenovala je Bauera svojim savjetnikom u Bonnu. Početkom 1991. konačno se vraća u Hrvatsku, gdje živi u početku kao povučeni savjetnik za specijalne zadaće, a potom djeluje javno te je od sredine 1995. komentator tjednika *Zora*.

Njegov spisateljski rad vezan je uz povijest hrvatske književnosti, hrvatsko-njemačke odnose, novinstvo, hrvatsku vojnu povijest i njezinu promidžbu, probleme iseljeništva te politiku u hrvatskom iseljeništvu. Popis važnijih knjiga i važnijih članaka⁷ koje je Bauer uvrstio na kraj svoje knjige *Život je kratak san* ima niz nedostataka, od namjernog prešućivanja, netočne godine izdanja, do

⁶ V. Đuričić, *Antihrvatstvo nije odraz njemačkog mišljenja* (intervju s E. Bauerom), *Nedjeljna Dalmacija* od 16. VI. 1995, 38. Odgovor na pitanje o BND glasi: »Sve vam naravno ne mogu reći, postoji i obveza na tajnost. Nisu me koristili za pitanja u svezi s domovinom, jer misle da onda izostaje objektivnost. Ja sam im rekao da ću im reći sve osim onoga što bi moglo štetiti mojoj domovini. Tako sam radio na raznim poslovima, ali ne na onima koji su se odnosili na moju domovinu. Služba je bila sastavljena od tri odjela. Jedan je skupljao vijesti, drugi ih je klasificirao, a treći ocjenjivao i slao dalje. Ja sam bio prvo u tom aktivnom dijelu koji je bio čisto analitički, gdje bi se recimo svakog dana napravilo stanje u kojem se Jugoslavija nalazila. To je svakog dana moralo biti proslijeđeno na određena mjesta. Do informacija se dolazilo na razne načine, javni izvori, novine i razni drugi pouzdani i nepouzđani izvori«. Prema UDB-inom policijskom dosjeu Ernesta Bauera, pod pseudonimom Josip Drašković publiciran je članak *Političke mise fratara Šušnjare*, *Start* 395 od 10. III. 1984. (prvi nastavak serijala) 74.–75., s gotovo dva stupca podataka za njegov životopis, ali uz niz točnih činjenica su i zasada neprovjerljivi podaci. Pseudonim J. Drašković je Bauer razriješio kao Miroslav Lazanski, ali teško je to potvrditi. Konzultirajući se s tadašnjim novinarima *Starta*, stekao sam uvjerenje da je to bio pseudonim koji je koristilo više novinara i vanjskih suradnika *Starta*. Zbog tih razloga taj članak nisam upotrijebio za ovaj rad.

⁷ Među 18 knjiga Bauer ubraja posebne otiske, neobjelodanjene dvije svoje disertacije i jedan rukopis. Tome je dodao 76 članaka, studija i rasprava. U *Tko je tko u Hrvatskoj*, Zagreb 1993., 40., donosi se podatak o 18 knjiga i 400 članaka. Prema podacima koje daje Bauer, ostaje, dakle, nepoznato gotovo 130 njegovih radova.

netočnih naslova u odnosu na mjesto objelodanjivanja, ili necjelovitih navoda koje je iz Zagreba vrlo teško, ako ne i nemoguće, provjeriti te ispraviti. Jesu li uzroci tim manjkavostima namjerni ili slučajni, teško je procijeniti.

Do prestanka ratnih operacija u II. svjetskom ratu Bauer u popisu svojih radova bilježi četiri knjige, rukopis prve disertacije i devet članaka. Samo članaka od 1932. do 1945. više je od dvije stotine. Koliko ih je rasuo poslije rata u časopisima i novinama, napose hrvatskim izbjegličkim, zatim u časopisima i novinama njemačkog govornog područja, ali i Italije, Švicarske, Španjolske te drugih zapadnoeuropskih zemalja i obje Amerike, Australije te Južne Afrike, teško da će se ustanoviti, a treba uzeti u obzir da je između 1955. i 1975. zbog prirode posla koristio i pseudonime, od kojih je samo pseudonim Ernest Buranus poznat.

Članke, prikaze, studije, rasprave, diskusije i književne priloge razasuo je u sljedećim periodicima: *Obzor* (1932., 1934.–1936., 1937.), *Jutarnji list* (1934.), *Hrvatska revija* (1935.–1944.), *Omladina* (1935./36.–1940.), *Hrvatski list* (Osijek, 1936.–1939.), *Morgenblatt* (1936.), *Saroborski list* (1936.), *Vinkovci* (1936.), *Hrvatsko kolo* (1937.–1941., 1943.), *Nastavni vjesnik* (1937./38.), *Ekonomist* (1938.–1940.), *Gundulićev zbornik*, (Zagreb, 1938.), *Leipziger Vierteljahresschrift für Südosteuropa* (1938.), *Monathefte für deutsche Aussenpolitik* (Berlin, 1938.), *Hrvatski narod* (1939.–1945.), *Alma mater croatica* (1939./40.), *Hrvatska straža* (1940.), *Europa service – Kulturna služba* (1940.–1942.), *Srijemski Hrvat* (1940.), *Hrvatska enciklopedija*, 1,2, (Zagreb, 1941.), *Savremenik* (1941.), *Hrvatski krugoval* (1942., 1943.), *Neue Ordnung* (1942., 1944., 1945.), *Nedjeljne vijesti* (1942.), *Spremnost* (1942.–1944.), *Hrvatski ženski list* (1943.), *Naša domovina*, 2, (Zagreb, 1943.), *Nova Hrvatska* (1943., 1944.), *Prosvjetni život* (1943.), *Suradnja* (Zagreb – Berlin, 1943.), *Hrvatski godišnjak* (1944.), *Deutsche Zeitung in Kroatien* (1945.), *Juristische Blätter* (Wien, 1949.), *Croatia* (London, 1951.), *Croatia press* (1951.), *Hrvatska* (Buenos-Aires, 1952.), *Hrvatska revija* (München – Barcelona, 1952., 1962., 1970., 1973., 1975., 1976., 1979., 1982.–1984.), *Zeitschrift für Geopolitik* (Darmstadt, 1953.–1955.), *Osteuropa* (Stuttgart, 1954.), *Zeitschrift für Probleme des südost-europäischen Raumes* (Stuttgart, 1954.), *Der europäischen Osten* (Stuttgart – München, 1955., 1963.), *Deutsch slawische Gegenwart*, Referate des zweiten Ostseminars der Hochschule für politische Wissenschaften (München, 1957.), *Der Donaauraum* (1958., 1968.–1971.), *Neues Abendland* (München, 1959.), *Central Europe Journal* (1967.), *Das östliche Mitteleuropa in Geschichte und Gegenwart*, *Acta Congressus Historiae Slavicae Salisburgensis in memoriam SS. Cyrilli et Methodii anno 1963 celebrati* (Wiesbaden, 1966.), *Naš jezik – La nostra lingua* (Roma, 1967.), *Recht und Gemeinschaft*, *Festschrift für Theodor Veiter – Braumüller* (Wien – Stuttgart 1967.), *Europa-Publikation* (München, 1970.), *Vjesnik hrvatskih radnika i iseljenika u Njemačkoj* (1972., 1980.), *Kroatische Berichte* (Mainz i Vallender, 1978.–1985.), *Beiträge zur Konfliktforschung* (1980.), *Deutsche Monatshefte* (1985.), *Poruka slobodne Hrvatske* (London, 1985.), *Studia Croatica* (Buenos Aires, 1984.), *Zora* (1995.). Također je surađivao u Austriji u *Kleine Zeitungu* i u čičaškoj *Danici*.

Bauer počinje objavljivati 1932. u *Obzoru* neposredno poslije završetka studija. Tema je Heinrich Heine kod Hrvata i Srba. Nastupa godina šutnje za odsluženja vojnog roka, da bi početkom 1934. objavio četverodijelnu seriju,

također u Obzoru, o počecima našeg novinstva. Bit će mu to jedna od stalnih tema, o kojima će pisati mnogo i često, bilo o hrvatskom novinstvu, inozemnom, ili pak o komunikološkoj ulozi novinstva, ali i, tada novih, medija kao što su film i radio. Među radovima u novinstvu ističe se već spomenuta neobjelodanjena disertacija iz 1939. te knjige *Štampa evropskih velevlasti i Amerike*, Zagreb 1940, i *Entwicklung der Publizistik in Kroatien*, Zagreb 1942. Vrsno poznavanje novinstva uvrstilo je Bauera kao priznatog stručnjaka među suradnike Hrvatske enciklopedije Mate Ujevića, ali i kao autora sintetskog prikaza *Razvitak hrvatskog novinstva – Dnevници, tjednici i mjesečnici, koji su izlazili na području Nezavisne Države Hrvatske od 1911. do 1941.* u svojevrsnom enciklopedičkom zborniku, zamišljenom još prije 1941, a objelodanjenom u dva sveska *Naša domovina*, 1, 2, Zagreb 1943.

Zanimanje za hrvatsku književnost i kulturnu povijest pokazao je u nizu priloga o Marku Maruliću, Matiji Antonu Relkoviću, Jurju Šižgoriću, Ivanu Gunduliću, Antunu Gustavu Matošu, Milanu Begoviću, Vladimiru Nazoru, Grguru Čevapoviću, Ferdi Livadiću, Franji Natalu Božičeviću, Filipu de Diversisu, Vinku Lozovini, Vinku Kriškoviću, Ivi Hergešiću i Mili Budaku. Također je pisao o kajkavskim božićnim pjesmama, utjecaju francuskog simbolizma na Dragutina Domjanića, problematici hrvatskog životopisnog romana, ali zanimalo ga je i suvremeni hrvatski povijesni roman (Bare Poparić, Galijoti). Sustavno je pratio njemačku literaturu o jugoslavensko-njemačkim odnosima, kao i o hrvatsko-njemačkim međusobnim utjecajima u daljoj i bližoj prošlosti. Osim hrvatskih tema, pisao je o suvremenim njemačkim propovjedačima kao i o pojedinim njemačkim i europskim velikanima: Selmi Lägerlof, Ludwigu Uhlandu, Josephu Eichendorffu, Johannu Wolfgangu Goetheu, Erazmu Roterdamskom, Heinrichu Mariu Rilkeu, Hermannu Lönsu, Nicolausu Cusanosu, Miguelu de Unamunu, Mihailu Aleksandroviću Bakunjinu i drugima.

Upoznavši temeljito sebi suvremenu nacional-socijalističku Njemačku, objavio je zapaženu knjigu *Današnja Njemačka*, Zagreb 1937, o kojoj su pisali od Mate Božičevića, Zlatka Gašparovića, Vilima Peroša, do Josipa Tabaka, a oštro se Bauеровом nekritičkom oduševljenju autoritarnim poretkom u Njemačkoj suprotstavio Stanislav Šimić. Kao rezultat boravka u Rumunjskoj objavio je knjigu sličnog obilježja *Novo lice Rumunjske*, Zagreb 1942. Pojedine odlomke iz nje objelodanjivao je u nizu časopisa i novina NDH.

Među političkim temama koje su ga zaokupljale rado je pisao o djelima vezanima uz njemačke interpretacije odgovornosti za I. svjetski rat, francusko-njemačkim odnosima, valonsko-flamanskom pitanju, pokušajima približavanja Velike Britanije i Njemačke te političkim prilikama cjelokupne jugoistočne Europe.

Od njegovih povijesnih djela trajna vrijednost pripada knjigama *Hrvati u tridesetgodišnjem ratu*, Zagreb 1941, i *Hrvatski vojnici u tridesetgodišnjem ratu*, Zagreb 1941. Poglavlja i odlomci iz njih objavljeni su u mnogim časopisima i novinama. Među radovima o hrvatskoj vojnoj povijesti ističu se *Glanz und Tragik der Kroaten. Ausgewählte Kapitel der kroatischen Kriegsgeschichte*, Wien – München 1969. (knjiga je prevedena na hrvatski jezik, *Slava i tragika Hrvata. Izabrana poglavlja hrvatske ratne povijesti*, Wien 1973., i pretisak, Zagreb 1992.),

i *Der Löwe vom Isonzio. FM Svetozar Boroevic von Bojna*, Graz – Wien – Köln 1985.

Znatan je prinos Bauera, kao vrlo dobro obaviještenog stručnjaka, izbjegličkoj političkoj publicistici. Zanimaju ga neuralgične točke koje hrvatska historiografija nije mogla otvarati u zemlji. Tako nastaju njegova djela koja se bave bilo suvremenim problemima, bilo poviješću s refleksima prema suvremenosti. To su: *Zwischen Halbmond und Doppeladler. 40 Jahre österreichische Verwaltung in Bosnien und Herzegowina*, Wien 1971.; *Drei Leopardenköpfe in Gold. Österreich in Dalmatien*, Wien 1973.; *Das letzte Paladin des Reiches (Stjepan pl. Sarkotic)*, Graz 1988.; *Joseph Graf Jellachich, Banus von Kroatien. Schicksal und Legende des kroatischen Helden von 1848*, Wien 1975. (prijevod na hrvatski, Hrvatski ban Jelačić, München 1981.; *Aloisius Kardinal Stepinac. Ein Leben für Wahrheit, Recht und Gerechtigkeit*, Recklinghausen 1979..

U časopisima pak piše o svim relevantnim problemima kojima je bila bremenita povijest Hrvatske poslije 1945. u sklopu Jugoslavije pod komunističkom vlašću. Riječ je o procjeni »dostignuća samoupravljanja«, slučaju Milovana Đilasa, odnosa Josipa Broza i Sovjetskog Saveza, gospodarskoj i socijalnoj problematici te izbjegličkim problemima s kojima se i Bauer do 1954. bori, zatim o događajima iz 1971., hrvatsko-srpskim odnosima, temeljima na kojima počiva Jugoslavija poslije 1945. i položaju Hrvata u njoj.

Bauer je bio član *Društva hrvatskih književnika*, *Hrvatskog centra PEN*, a nositelj je sljedećih odlikovanja: Steaua Romaniei u činu comandora, Red krune kralja Zvonimira II. reda s mačevima, Deutscher Adler II. reda.

Mladen Švab